

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Politisk avdeling

Arkivsak: 06/00882 Ugradert
Arkivkode: _
Saksbeh: Gerdhild Nilsen

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Kompetanseutvalget	05.2.2008	08/03

KUNNSKAPSLØFTET OG KOMPETENT REGION

FYLKESRÅDENS INNSTILLING:

Planen *Kunnskapsløftet og Kompetent region – kompetanseheving og utvikling 2008* skal være utgangspunktet for arbeidet med kompetanseheving og utvikling innen videregående opplæring. Planen legges til grunn når Finnmark fylkeskommune får tildelt statlige midler til kompetanseheving fra fylkesmannen. Kunnskapsløftet og Kompetent region sees i sammenheng i det videre arbeidet.

Kompetanseutvalget vedtar plan for kompetanseheving og utvikling, samt fordeling av statlige og fylkeskommunale midler slik saksfremlegget viser.

Vadsø, den 22.01.08

Knut Mortensen
fylkesråd

BAKGRUNN

Finnmark fylkeskommune mottar statlige midler for å gjennomføre kompetanseheving knyttet til Kunnskapsløftet fra 2005 til 2008, forutsatt at vi har årlige planer for arbeidet.

Arbeidet med plan for kompetanseheving og utvikling 2008 Finnmark fylkeskommune, er en konsekvens av den nasjonale satsingen på opplæringsreformen Kunnskapsløftet. Stortingsmelding 30, *Kultur for læring*, er sentral blant de nasjonale styringsdokumentene knyttet til reformen. Med utgangspunkt i disse dokumentene skal alle skoleeiere utvikle sine strategier for kompetanseutvikling. Skoleeiere er forpliktet til å følge den statlige kompetanseutviklingsstrategien *Kompetanse for utvikling – strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005 – 2008* (se vedlegg 2), når lokal strategi skal utvikles.

Fra Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæring 2005 – 2008 (Utdannings- og forskningsdepartementet):

Personalet i grunnopplæringen skal ha kompetanse som sikrer elevene og lærlingene tilpasset opplæring med muligheter til å utvikle evner og talenter i samsvar med generell del, læringsplakaten og læreplanene for fag. Gjennom et kompetanseløft skal skoleledere, lærere og instruktører i lærebedrifter rustes og stimuleres til å møte utfordringene knyttet til de endringer i innhold og struktur som reformen innebærer.

I Finnmark startet arbeidet med reformen gjennom at Kompetanseutvalget i april 2005 vedtok planen *Kunnskapsløftet – de første refleksjonene*. Denne planen førte til at vi fikk overført midler fra fylkesmannen. Videre utviklet prosjektgruppene og prosjektleder *Plan for Kunnskapsløftet – arbeidsdokument 2005 – 2008*, som skolene og fylkesadministrasjonen bruker i sitt arbeid med reformen. Arbeidsdokumentet tok utgangspunkt i statlige og fylkeskommunale føringer, og viser hovedmål, delmål og organisering innen alle satsingsområdene i Kunnskapsløftet i Finnmark fylkeskommune. Satsing på kompetanseheving må også sees i sammenheng med fylkeskommunens arbeid med strategier for høyere utdanning. I tillegg er kompetanseheving en av regjeringens sentrale strategier i nordområdesatsingen.

Kunnskapsløftet og Kompetent region

Kompetent Region er en del av Kunnskapsløftet. Derfor behandles plan for kompetanseheving i 2008 og fordeling av Kompetent region midler, som i 2007, i samme sak.

Reformen Kunnskapsløftet er inne i sitt tredje og siste år. Det innebærer at for kommende skoleår vil kompetanseheving innenfor VG3 og fagopplæring ha størst fokus. Bruk av IKT i fag er også et viktig område, samt læreplanarbeid og vurdering/eksamen.

De nye *Kompetent region* blir ikke vedtatt før i mars i år. Fylkesrådmannen vil likevel ta hensyn til hovedlinjene i utkast til ny *Kompetent region* i dette saksframlegget. Den nye planen for videregående opplæring er, naturlig nok preget av Kunnskapsløftet og omhandler dermed de samme områdene. I tillegg har utkast til planen fokus på spesielle ”finnmarksforhold” som lavere gjennomstrømming i videregående opplæring og større bortvalg enn ellers i landet.

Behov for kompetanseheving og andre tiltak må sees i sammenheng med begge planene. Kompetanseheving for lærere, skoleledere og instruktører vil øke kvaliteten på opplæringen til elevene og lærlingene.

BESKRIVELSE

Rapportering fra 2007

Tilpasset opplæring

PP-tjenesten fikk tildelt kr. 100 000,- til kompetanseheving innenfor området tilpasset opplæring. I samråd med opplæringssjefen og PP-rådgiverne ble det besluttet at kompetansehevingen skulle dreie seg om PP-tjenestens rolle i forhold til systemrettet arbeid og tilpasset opplæring. Det ble planlagt to samlinger og samling 1 ble avholdt i Karasjok i september 2007. Det ble besluttet at samling 2 måtte gjennomføres i løpet av våren 2008, og resterende midler, ca. 40 000,-, er overført til 2008.

Kompetanseheving i tråd med kartlegging av kompetansebehov

Skolene har rapportert om sin aktivitet vedrørende kompetanseheving i 2007. Alle skolene har hatt kompetanseutviklingstiltak innenfor følgende fagområder: læreplanarbeid, fag, skoleledelse, organisasjonsutvikling, tilpasset opplæring og karriereveiledning. I tillegg har noen av skolene hatt kompetanseutviklingstiltak innenfor temaene elev- og lærlingvurdering, pedagogisk bruk av IKT, kvalitetsvurderingssystem og fysisk aktivitet. Både lærere, ledelse, PP/OT ansatte og assistenter har vært målgruppe for kompetansehevinga.

Kompetanseheving via faglige nettverk

Kompetanseheving innen de ulike fagene og arbeid med nye læreplaner har vært hovedtema.

Fagopplæring

Det har vært arrangert kurs og seminar for opplæringskontor, prøvenemnder, faglige ledere og instruktører. Tema har vært Kunnskapsløftet og lovendringer.

Pedagogiske metoder

Dette tiltaket ble ikke gjennomført i 2007, men det vil bli gjort i inneværende år. Midlene er overført fra 2007.

Elevvurdering og dokumentasjon

Det har vært gjennomført samlinger for eksamensansvarlige ved skolene der dette har vært tema.

IKT og læring knyttet til fag

Dette tiltaket ble ikke gjennomført i 2007, men det vil bli gjort i inneværende år. Midlene er overført fra 2007.

Karriereveiledning

Det er etablert et partnerskap som har gjort en god arbeid for å få til en struktur på karriereveiledningen som vil være funksjonell for Finnmark. Det har vært kontakt med høyskoler om å få til en etterutdanning/videreutdanning innenfor området. Imidlertid var partnerskapet enige om å utsette dette til inneværende år med tanke på at denne kompetansehevingen skulle bygge på modellen for karriereveiledning som velges for Finnmark. Midlene er overført til 2008.

Utviklings- og endringskompetanse

Rektorene og opplæringssjefen med sin stab, har deltatt på ulike etterutdanningsseminarer, både interne og eksterne.

MOT samarbeidsavtale

Kompetanseutvalget vedtok i februar 2006 at kr. 75 000,- av midlene innefor *KompeTENT region* skulle gå til partnerskapsavtale med MOT. Avtalen ble undertegnet 19.04.2006 og er av tre års varighet. Tre skoler (Tana, Kirkenes og Vadsø) ble plukket ut, og midlene har i sin helhet gått til å dekke skolenes egenandeler i forbindelse med skolering av informatører.

Vertsfamilieordning og andre elevrettede tiltak

Skolene har iverksatt ulike tiltak for å ivareta elevene velferd. Vertsfamilieordning har ikke vært brukt i den grad som forutsatt. Restmidler ble omdisponert i KU sak

Samisk kulturkunnskap

I samarbeid med RSKene blir det avholdt seminarer om emnet i løpet av denne vinteren.

UB satsing

Midlene ble fordelt ette søknader fra Vadsø videregående skole, Alta videregående skole og Lakselv videregående skole.

MOT

Kompetanseutvalget vedtok i februar 2006 at kr. 75 000,- av midlene innefor *Kompetent region* skulle gå til partnerskapsavtale med MOT. Avtalen ble undertegnet 19.04.2006 og er av tre års varighet. Tre skoler (Tana, Kirkenes og Vadsø) ble plukket ut, og midlene har i sin helhet gått til å dekke skolenes egenandeler i forbindelse med skolering av informatører.

Motivasjonspris

Motivasjonsprisen ble ikke delt ut i 2007. Prisen har kun vært delt ut en gang i løpet av planperioden.

Plan for kompetanseheving og utvikling 2008

Finnmark fylkeskommune mottar statlige midler for å gjennomføre kompetanseheving knyttet til Kunnskapsløftet fra 2005 til 2008, forutsatt at vi har årlige planer for arbeidet. I 2007 mottok fylkeskommunen 1.9 millioner og det samme forventes i 2008. I tillegg overføres ca kr 600 000 i ubrukte midler fra 2007 over til 2008. (Det er ikke mulig å oppgi helt eksakt beløp fordi regnskapsavslutningen for 2007 ikke er slutført på nåværende tidspunkt). Det ligger inne midler til kompetanseheving innenfor egne budsjett for både skoler, fagopplæring og opplæringsavdelingen for øvrig. Denne kompetansehevingen skal også være i tråd med både Kunnskapsløftet og Kompetent region.

Vedlegg 1 viser forslag til plan for kompetanseheving. Fylkesrådmannen har valgt å bruke behovsundersøkelsen som ble gjort foran *Plan for kompetanseheving 2007* som grunnlag for arbeidet med planen. I tillegg er det tatt hensyn til at fagopplæring skal være et satsningsområde i 2008. Det er også nødvendig å fortsette arbeidet med nye læreplaner, spesielt på VG3 nivå. Videre må de tiltakene som ikke lot seg gjennomføre i 2007 prioriteres i løpet av inneværende år.

Det er etablert en arbeidsgruppe der opplæringskontor, lærebedrift, utdanningsforbundet, yrkesfaglærere, skoleledelse og opplærings sjefen er representert. Mandatet for gruppen er å utarbeide en mer detaljert plan for kompetanseheving.

Utkast til plan for kompetanseheving har vært ute på en kort høringsrunde på skolene, Utdanningsforbundet og et av opplæringskontorene. Det er ikke kommet innvendinger mot forslag til fordeling av midler, men det understrekes at det må lages mer detaljerte planer for kompetanseheving. Dette vil fylkesrådmannen følge opp.

Forutsetningen for statlige tildelinger til kompetanseheving som følge av Kunnskapsløftet, er at skoleeierne bruker betydelige beløp av egne midler på kompetanseheving. Rapporteringer fra 2006 viste at Finnmark fylkeskommune gjennomsnittlig bidro med nesten dobbelt så mye som staten til kompetanseheving innenfor videregående opplæring. I Kunnskapsløftets innføringsperiode blir det utviklet årlige rapporter fra Utdanningsdirektoratet, som viser utviklingen på dette området nasjonalt. For 2007 er fristen for rapportering fra skoleeier 1. februar 2008.

Fordeling av midler til kompetanseheving i forbindelse med Kunnskapsløftet og Kompetent region midler

Vedlegg 1 er Finnmark fylkeskommunes forslag til plan for kompetanseheving og utvikling 2008, og viser prioriterte områder, samt forslag til fordeling av midler. Saksfremlegget bygger på denne planen og på tidligere vedtak om fordeling av Kompetent region midler, samt utkast til ny plan for videregående opplæring.

Nedenfor følger en beskrivelse av noen av hovedområdene innen kompetanseheving og utvikling som det anbefales å satse på i 2008.

Fokus på fagopplæring og næringsliv

Høsten 2008 vil de første lærlingene etter Kunnskapsløftet starte sin opplæring i bedrift. Det betyr at det er viktig at det i 2008 legges stor vekt på kompetanseheving av instruktører, faglige ledere og prøvenemnder, samt informasjon til bedriftene. Det skal også legges vekt på å få til en god samhandling mellom skolene innenfor yrkesfag og nærings- og arbeidsliv. Dette vil bli annet skje gjennom felles kompetansehevingstiltak. I løpet av februar vil det i samarbeid med de involverte parter bli laget en detaljert plan for kompetanseheving innenfor fagopplæring.

Faglige nettverk

Finnmark fylkeskommune har valgt å satse på organiseringen faglige nettverk for å ivareta den faglige kompetanseheving til lærere som er nødvendig på grunn av reformen Kunnskapsløftet. Faglige nettverk ansees som et nyttig og hensiktsmessig verktøy for kompetanseheving og kvalitetsutvikling. Det satses på å gjennomføre kompetanseheving via nettverkene blant annet innenfor IKT, læreplanarbeid og vurdering/eksamen. Opplæringskontor og bedrifter må i større grad inviteres til å delta på samlinger og være medlemmer av de yrkesfaglige nettverkene. Foruten kostnader til selve kompetansehevingen, er det nødvendig å avsette ressurser til koordinering av det enkelte nettverk.

Entreprenørskap

Finnmark fylkeskommune samarbeidet i 2006 med høgskolen i Finnmark og RSK Vest Finnmark om å utvikle et studie i entreprenørskap. Vi fikk etter søknad til Utdanningsdirektoratet støtte til å utvikle en 15 studiepoengs videreutdanning som startet opp høsten 2007. Det deltar 9 lærere fra de

videregående skolene på studiet. Kostnaden i forbindelse med studiet for vårhalvåret må finansieres.

Bruk av IKT i fag

I Kunnskapsløftet har digitale ferdigheter fått status som en av fem grunnleggende ferdigheter og visjonen i Program for digital kompetanse 2004-2008 er ”digital kompetanse for alle”. Våren 2008 vil IKT som tema vies stor oppmerksomhet. Det vil bli gitt kompetanseheving innenfor fagspesifikk bruk av IKT og bruk av digitale læremidler (herunder www.ndla.no). IKT og ledelse vil være eget tema på rektorsamlingene, og det skal utformes en IKT-strategi for de videregående skolene.

Karriereveiledning

Det er kommet nytt lovverk og nye krav til rådgivning til elever. Elevene har nå krav på at karriereveiledning satt i system. I Finnmark er det etablert et fylkespartnerskap for karriereveiledning som skal bygge opp et system som ivaretar elevenes rettigheter. I denne sammenhengen vil kompetansen til rådgiverne og kontaktlærerne være et viktig element, og det vil være nødvendig å øke kompetansen innen karriereveiledning.

Forskningsprosjekt om årsaker til større bortvalg og lavere gjennomstrømming i Finnmark enn ellers i landet

Det er kjent at flere ungdommer i Finnmark enn i landet for øvrig velger å slutte i løpet av et skoleår. Vi vet også at langt færre unge i Finnmark enn i landet for øvrig, gjennomfører videregående opplæring på normert tid. Det er gjennomført en del undersøkelser om årsaker til at unge velger å slutte i løpet av et skoleår eller ikke gjennomfører utdanningen på normert tid. Denne forskningen har i hovedsak tatt basert seg på tallmateriale fra østlandet. Vi antar at de samme årsakene gjelder for ungdommer i Finnmark, men vi vet ikke hvorfor det dreier seg om et langt større omfang enn ellers i landet. For å oppnå politiske målsettinger er det nødvendig å vite noe om årsaksforhold og om hvilke tiltak som faktisk hjelper.

Vertsfamilieordningen og andre elevrettet tiltak

Kompetanseutvalget har vedtatt at det fortsatt skal satses på vertsfamilieordningen. Med midler fra Kompetent region 2007 er det igangsatt et omfattende arbeid for å informere og motivere for at flere skal benytte seg av dette tilbudet.

I tillegg sørger skolen for flere tiltak i forhold til elever som f.eks miljøarbeidere, skolefrokost, leksehjelp, åpen skole på ettermiddag - og kvelds tid.

UB(ungdomsbedrift) satsing etter søknad fra skolene/ entrepenørskap

For å stimulere skolene til å benytte UB som undervisningsmetode og for at flere elever får erfaringer med UB, kan skolene søke på et ekstra tilskudd.

MOT samarbeidsavtale

Det gjenstår fortsatt 1 år av samarbeidsavtalen med MOT.

Fordeling av statlige og fylkeskommunale midler til kompetanseheving og utvikling

Midlene er oppgitt i 1000 kr

Statlige midler

Område	Målgruppe	Organisering	Beløp
Fagopplæring	Instruktører, faglige ledere og opplæringskontor		500
Faglige nettverk	Faglærere, opplæringskontor, faglige ledere og instruktører	Ansvarlige skoler sørger for driften i nettverkene	600
Kompetanseheving i tråd med personalets behov	Pedagogiske ansatte på skolene	Direkte overføringer til skolene	700
Entreprenørskap i skolen	Lærere	Etter- og videreutdanning	100

Overførte statlige midler fra 2007 brukes slik:

Område	Målgruppe	Organisering	Statlige midler
Pedagogiske metoder	Lærere	Kurs	100
IKT og læring knyttet til fag	Lærere	En pott som kan søkes på av de faglige nettverkene	200
Karriereveiledning	Rådgivere, kontaktlærere	Videre-/etterutdanning	200
Andre planlagte tiltak som ikke er gjennomført i løpet av 2007			100

Kompetent region midler – pedagogisk utviklingsarbeid

Område	Målgruppe	Organisering	Beløp
Vertsfamilieordningen og andre elevrettet tiltak	Elever	Inntil 1 mill til faktiske kostnader for vertsfamilier og resten til andre tiltak	1025
Forskningsprosjekt – årsaker til større bortvalg og lavere gjennomføring av vgo i Finnmark	Politiker og administrasjon (for å kunne sette inn riktige tiltak)		500
UB satsing etter søknad fra skolene/entreprenørskap	Skolene	Skolene søker på tiltak for å øke bruken av UB	100
Styrking av faglige nettverk – ledelse	Faglærere, instruktører, faglige ledere og opplæringskontor		300
MOT samarbeidsavtale	Skoler/elever	Samarbeidsavtale	75

VURDERING

Kunnskapsløftet

Erfaringer fra de foregående år har vist at det har vært hensiktsmessig å fordele midler direkte til skolene. Skolene sitter med kunnskap om hva som er gode tiltak på den enkelte skole. Kompetansekartleggingen gjort høsten 2006 viser også at behovene er noe forskjellige fra skole til skole, og skolene må gjøre prioriteringer ut fra denne kartleggingen.

Det bør satses videre på faglige nettverk. Dette er arena som egner seg godt til kompetanseheving innen det enkelte fag. Læreplaner, vurdering/eksamen, IKT i fag er eksempler på områder det jobbes med i nettverkene. Også rektorene er enige om at dette er gode tiltak og at det bør satses på å videreutvikle bruken av nettverkene. Lærerne knytter nettverk på tvers av skoler, utveksler erfaringer og hever sin kompetanse. Nettverksarbeid er kjennetegnet ved lærende organisasjoner. Vår erfaring er at nettverkene disponerer midlene på en god måte, og ivaretar lærernes ønsker og behov innen faget på en god måte. Fra i år må også opplæringskontorene, faglige ledere og instruktører inkluderes i nettverkene.

Fagopplæring skal prioriteres og for å sikre at alle ledd innenfor fagopplæring får nødvendig kompetanse er det nedsatt en arbeidsgruppe som representerer de ulike parter. Arbeidsgruppa skal utarbeide en handlingsplan for kompetanseheving innenfor området.

I 2006 ble det avsatt midler til etter- og videreutdanning innenfor enterpenørskap i skolen. 9 lærere deltar på dette studiet som avsluttes våren 2008. Det bør avsettes midler til dekning av utgifter (reise, opphold og vikar) knyttet til studiet for vinter/vår.

I tillegg vil det bli brukt fylkeskommunale midler til kompetanseheving innenfor de områdene som allerede er nevnt og til lederutvikling. Kvaliteten på det tilbudet elevene og lærlingene får er mye avhengig av god og kompetent ledelse ved skolene og bedriftene.

Kompetent region

Ny plan for videregående opplæring skal behandles i fylkestinget i mars dette år. Planutkastet er sendt ut på en bred høringsrunde og det er kommet inn en rekke innspill. Selv om ikke planen er vedtatt mener fylkesrådmannen at det er riktig at utkast til planen er med på å gi føringer for fordeling av midlene som er avsatt til iverksetting av Kompetent region.

Den største utfordringen som er i utdanningen i dag er å få flere unge til å starte på og gjennomføre videregående opplæring. For å kunne sette inn de riktige tiltak for å få dette til er det nødvendig å vite hva som er årsakene til at ungdommene i Finnmark i større grad enn ellers i landet velger å slutte i løpet av skoleår og at de bruker lenger tid på å fullføre videregående opplæring. Fylkesrådmannen mener derfor at det er riktig å bruke av midlene fra Kompetent region for å komme i gang med et forskningsprosjekt som kan gi slike svar. Det må også søkes finansiering fra annet hold.

Å få så mange elever som mulig til å delta i UB (ungdomsbedrift) bør fortsatt være et område Kompetent region bør stimulere til.

Hvert av de faglige nettverkene må ha en koordinator for å fungere. I andre fylkeskommuner er det avsatt 20% stilling for koordinatorene. Fylkesrådmannen har ikke funnet midler til å øke ressursen i så stor grad, men anbefaler at det avsettes samme beløp som i 2007 til dette formålet. I tillegg må det brukes av ordinære lønnsmidler.

Samarbeidsavtalen med MOT er 3 årig og koster kr 75 000 pr år. 2008 er siste avtale år.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler at planen *Kunnskapsløftet og Kompetent region – kompetanseheving og utvikling 2008* blir utgangspunktet for arbeidet med kompetanseheving og utvikling innen videregående opplæring. Planen bør legges til grunn når Finnmark fylkeskommune får tildelt statlige midler til kompetanseheving fra fylkesmannen. Det anbefales å se Kunnskapsløftet og Kompetent region i sammenheng i det videre arbeidet.

Vadsø 17.januar 2008

Tom Mikalsen
Fylkesrådmann

Unn Martinsen
opplæringssjef

VEDLEGG

Vedlegg :

1. Kunnskapsløftet og Kompetent region – kompetanseheving og utvikling 2008
2. *Kompetanse for utvikling - Strategi for kompetanseheving i grunnsopplæringen 2005-2008*